

Medicīniskajā dokumentācijā lietoto saīsinājumu apkopojums

(izveidots, balstoties uz "Pacientu tiesību īstenošanas plāna 2025.–2027. gadam" Nr. 01-16/25/18 15. uzdevuma punktu: *Nodrošināt pacientu medicīniskās dokumentācijas pareizu izveidi, noformēšanu un pieejamību, pacienta tiesības iepazīties ar medicīniskajiem dokumentiem (PTL 9. pants), 15.3.1. apakšpunktu*)

1. Vispārīgie noteikumi

Šis dokuments nosaka medicīniskajā dokumentācijā lietoto saīsinājumu sistematizētu apkopojumu un lietošanas pamatprincipus ārstniecības iestādē.

Dokumenta mērķis ir nodrošināt:

- pacientu medicīniskās dokumentācijas pareizu izveidi un noformēšanu;
- vienotu un saprotamu medicīnisko saīsinājumu lietošanu;
- medicīniskās informācijas skaidrību un nepārprotamību;
- pacientu tiesību ievērošanu iepazīties ar medicīniskajiem dokumentiem, ņemot vērā Pacientu tiesību likuma 9. pantu.

Dokuments ir saistošs visām ārstniecības personām, kuras iesaistītas medicīniskās dokumentācijas sagatavošanā un aprītē.

2. Normatīvais pamats

Dokuments izstrādāts, pamatojoties uz:

- Pacientu tiesību likumu (9. pantu - pacienta tiesības iepazīties ar medicīniskajiem dokumentiem);
- Ārstniecības likumu;
- MK noteikumiem Nr. 265 "Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība".

3. Dokumenta mērķis un uzdevumi

3.1. Mērķis: nodrošināt vienotu medicīnisko saīsinājumu lietošanu ārstniecības iestādes medicīniskajā dokumentācijā.

3.2. Uzdevumi:

- apkopot ārstniecības iestādē lietotos medicīniskos saīsinājumus;
- samazināt interpretācijas risku un medicīnisko kļūdu iespējamību;
- nodrošināt medicīniskās informācijas saprotamību pacientam;
- veicināt dokumentācijas kvalitāti un atbilstību normatīvajiem aktiem.

4. Saīsinājumu lietošanas pamatprincipi

4.1. Saīsinājumiem jābūt:

- vispārpieņemtiem medicīnas praksē;
- nepārprotamiem;
- viennozīmīgi interpretējamiem.

4.4. Ja saīsinājums var radīt pārpratumus, dokumentā pirmreizēji norāda pilnu termina nosaukumu, iekavās pievienojot saīsinājumu.

4.3. Nav pieļaujama individuāli izveidotu vai nestandarta saīsinājumu lietošana.

5. Medicīnisko saīsinājumu apkopojums

Saīsinājums	Pilns nosaukums
AA	anonīmie alkoholiķi
AD	antidepresanti
AI	Mākslīgais intelekts/mākslīgā intelekta risinājums

Al-Anon	palīdzība ar alkohola atkarību slimojošiem pacientu tuviniekiem un draugiem
AIP	agrīnas intervences programma
ALAT	alanīnaminotransferāze
AN	anonīmie narkomāni
An.	anamnēze
ANPREN	alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļa
APL	antipsihotiskais līdzeklis
APQ	alkohola pārmērīgas lietošanas problēmu anketa
ARB	angiotensīna receptoru blokators
ASAT	aspartātaminotransferāze
AUDIT	Alcohol Use Disorders Identification Test – alkohola lietošanas traucējumu tests
AWS	alkohola abstinences smaguma novērtējuma skala
ĀL	ārstniecības likums
BAT	bipolāri afektīvi traucējumi
BDZ	benzodiazepīni
BNF	Britu nacionālā formula
CDT	Carbohydrate – deficient transferrin – karbohidrātu deficītais transferīns
CIWA-AR	alkohola abstinences simptomu novērtēšanas skala
CGI	(Clinical Global Impressions); kopējais klīniskais iespaids
CGI-S	(Clinical Global Impression – Severity) ;kopējais klīniskais iespaids – traucējumu smagums
CGI-I	(Clinical Global Impression – Improvement); kopējais klīniskais iespaids – traucējumu uzlabošanās
CL	Centrālā laboratorija
CNS	centrālā nervu sistēma
CPOSS	Charleston Psychiatric Outpatient Satisfaction Scale; Čārlstonas ambulatoro psihiatrisko pacientu apmierinātības aptauja
CYP450, CYP	citohroms-P 450 enzīmu sistēma
DALY	Disability adjusted life years (latv. – Ar nespēju samēroto dzīves gadu rādītājs)
DAST	The Drug Abuse Screening Test – Narkotiku skrīninga aptauja
Dg.	diagnoze
DS	dienas stacionārs
DSM-5	The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition
DT	datortomogrāfija
EGL	E. Gulbja laboratorija
EEG	elektroencefalogrāfija
EKG	elektrokardiogrāfija
EKT	elektrokonvulsīvā terapija
EPB	ekstrapiramidālas blaknes – antipsihotisku medikamentu izraisīts parkinsonisms, akūta distonija, akatīzija, tardīvās diskinēzija
EPS	ekstrapiramidālie simptomi

ES	Eiropas savienība
FD	farmakodinamika
FK	farmakokinētika
GAD - 7	Generalized Anxiety Disorder Scale – 7 (latv. – Ģeneralizētas trauksmes skala – 7)
GASS	gamma aminosviestskābe
GGT	gamma-glutamīltransferāze
ĢĀ	ģimenes ārsts
ĢTT	ģeneralizēti trauksmes traucējumi
HCV	vīrushepatīts C
HIV	cilvēka imūndeficīta vīruss
HoNOS	Health of the Nation Outcome Scales; Populācijas veselības vērtējuma skala
HOPS	hroniska obstruktīva plaušu slimība
ICHOM	International Consortium for Health Outcomes Measurement (latviski - starptautiskais veselības rezultātu mērīšanas konsorcijs)
IFT	ilgtermiņa farmakoterapija
IKP	Iekšzemes kopprodukts
i/m	intramuskulāri
i/v	intravenozi
KBT	kognitīvi biheiviorālā terapija
ĶMI	ķermeņa masas indekss
LPA	Latvijas Psihiatru asociācija
LSD	lizergīnskānes dietilamīns
MCV	sarkano asinsķermenīšu vidējais tilpums
MEKT	modificētā elektrokonvulsīvā terapija
mg	miligrami
MI	motivējošā intervija
MAOI,MAO inhibitori	monoamīnoksidāzes inhibitori
MRPL	medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis
MRT	magnētiskās rezonanses tomogrāfija
MT DKT	mākslas terapija – deju kustību terapija
MT DT	mākslas terapija – drāmas terapija
MT M	mākslas terapija – mūzikas terapija
MT VP	mākslas terapija - vizuāli plastiskā
MVI	Metodiskās vadības institūcija
N	skaitis
NICE	(The National Institute for Health and Clinical Excellence) Lielbritānijas klīniskās vadlīnijas
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
NMP	neatliekamā medicīniskā palīdzība
NMS	neiroleptiskais malignais sindroms
Nootr.	nootropie līdzekļi (smadzeņu darbības uzlabotāji)
Noz.	nozīmēts
NPVC	“Nacionālais psihiskās veselības centrs”, Valsts SIA
NSSAI	noradrenālīna un specifiskie serotonīna antidepresanti

NVD	Nacionālais veselības dienests
Obj.	Objektīvi
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (latviski – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija)
Off-label	katram medikamentam, kas izgājis visas klīnisko pētījumu stadijas, tiek apstiprinātas noteiktas indikācijas, pie kurām ir pierādīta tā efektivitāte un drošums, savukārt off-label nozīmē, ka ārsts medikamentu nozīmējis lietošanai ārpus šāda indikāciju loka
OKT	obsesīvi kompulsīvi traucējumi
P	pulss
PA	primārā aprūpe
PAV	psihoaktīvas vielas
PHQ-2	Patient Health Questionnaire-2
PHQ-9	Patient Health Questionnaire-9
PI	psiholoģiskās intervences
PIPEQ	The Psychiatric Inpatient Patient Experience Questionnaire (latv. – Pacientu ar psihiskām saslimšanām stacionārās aprūpes apmierinātības aptauja)
PLE	Pilna laika ekvivalents
pO2	skābekļa parciālais spiediens asinīs
PPE	pirmā psihozes epizode
PREM	pacientu ziņotie pieredzes mērījumi
PROM	pacientu ziņotie iznākumu mērījumi
PT	psihoterapija
PTSS	posttraumatiskā stresa sindroms
PVO	Pasaules Veselības organizācija
p/o	perorāli
QUM	quality use of medicines
RDT	rekurenti depresīvi traucējumi
RIS	radioloģijas informācijas sistēma
Rp.	recepte
RPM	attālināta pacientu pārraudzība
SADD	alkohola atkarības smaguma novērtējuma skala
Seesing skala	izgulējuma sadzīšanas vai attīstības izvērtēšanas skala
SIS	slimnīcu informācijas sistēma
SF	sārmainā fosfotāze
SNAI	serotonīna-noradrenalīna atpakaļsaistīšanās inhibitori
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
SPMK	stacionāra pacienta medicīniskā karte
SSAI	selektīvs serotonīna atpakaļsaistes inhibitori
SSK-10	Starptautiskā statistiskā slimību un veselības problēmu klasifikācija, 10.redakcija
SSNI	selektīvie serotonīna un norepinefrīna atpakaļsaistīšanās inhibitori
Subj.	subjektīvi
ŠT	šizofrēnijas traucējumi
TA	arteriālais spiediens
tbl	tabletes

TCA	tricikliskie antidepresanti
Torsades de pointes	polimorfas ventrikulāras tahikardijas veids (Cohagan & Brandis, 2023)
Tr.	trankvilizatori
TRŠ	terapeitiski rezistenta šizofrēnija
TSH	tireotropais hormons
T°	temperatūra
US	ultrasonogrāfija
UDHS	uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindroms
WHO	World health organization
WHODAS	World Health Organization Disability Assessment Schedule; Pasaules veselības organizācijas nespējas un funkcionēšanas izvērtējuma skala
VBVA	Vērtībās balstīta veselības aprūpe
VDEĀVK	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
VM	Veselības ministrija
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
ZNK	zāļu nozīmēšanas kaskāde